

Brenda Heijnis

TIKKER

HOOGLAND & VAN KLAVEREN

Elias

De oudste mens ter wereld, Violet Mosse-Brown, werd 117 jaar. Op 10 maart 1900 is ze geboren op Jamaica. Ze at haar hele leven lang geen kip en varken, maar hield wel van mango en koeienvoet. Ik kan me niet voorstellen dat je daar oud van wordt, van koeienvoet. Maar Violet dus wel. Moet je je eens voorstellen dat je 117 jaar leeft. Hoeveel stappen je dan hebt gezet, hoeveel uren je sliep, computerspelletjes hebt gespeeld of hoeveel keer je naar de wc bent gegaan. Hoe vaak je 's ochtends wakker werd (meer dan 42 duizend keer), of je tanden hebt gepoetst (maar misschien had Violet op het einde helemaal geen gebit meer). Alles aan haar was oud; haar nagels, haar handen, haar haren. En als oudste mens had ze automatisch ook het oudste hart ter wereld. Dat hart moet ongeveer 4.919.616.000.000.000 keer geklopt hebben. Dat is vier biljard-negenhonderdnegentienbiljoen-zeshonderdzestienmiljard keer. Daar word je toch duizelig van? Tijdens dit kloppen heeft ze gelachen of gehuild, gerend, gedanst of koeienvoeten gegeten en het werkte altijd. Al die 117 jaren lang.

Mijn hart klopt nog maar 13 jaar (bijna 14), 103 jaar korter dan dat van Violet. En als het zo doorgaat niet lang meer, want ik ben al zes jaar ziek. Ik mag niet in achtbanen, niet in het zwembad, ik kan niet eens meer naar school. Het ziekenhuis is sinds een paar maanden mijn vaste woonplaats. Gerend of gedanst heb ik al eeuwen niet, geslapen wel, en hóé. Gewacht heb ik zelfs nog meer. Op een hart dat net zo sterk is als dat van Violet, maar dan het liefst een heel stuk jonger. Want het mijne moet vervangen worden, als een nieuwe batterij in een zaklamp. Dus tel ik de seconden en de minuten, de uren en de dagen tot ze weken en maanden worden, en ik nog steeds vastzit aan de monitor in mijn ziekenhuisbed. De tijd kruipt hier oorverdovend langzaam voorbij. Had ik maar een hart zoals Violet. Ik heb er alles voor over, zelfs koeienvoeten eten.

Boyd

Mijn skateboard ratelt over de bosweg naar huis. Fel-le lichtstralen van de ondergaande zon maken strepen op de weg. Door het trillen van het board op de stenen tintelen mijn benen. Ik ga steeds harder, maar let

wel op de foto in mijn broekzak. Als ik te hard afzet, kreukt die en dat mag echt niet.

Sinds de brand in opa's huis heeft hij bijna niets meer van vroeger, dus ik heb iets bedacht. Een verrassing, als klein goedmakertje voor mijn allesverwoestende fout van drie weken geleden, die hem zijn woning en al zijn dierbare spullen kostte.

Ik duw de half verbrande foto tegen mijn bovenbeen. Het hobbelige bospad gaat over in asfalt, hier kan ik nog sneller.

Als ik aankom bij de T-splitsing, kan ik rechtsaf de lange route nemen, of linksaf via de smalle brug waar fietsers de autoweg kunnen oversteken. Langs de zijkant van die brug lopen ijzeren leuning. Ik heb daar nog een weddenschapje met mezelf: bij het schuine stuk aan het einde van de brug moet ik op die leuning springen met mijn board, goed evenwicht houden en dan naar beneden glijden. Met een beetje geluk kan ik ook nog een backflip maken voor ik weer op het gladde wegdek beneden land.

Ik kies links en stuur mijn board richting de brug. Het eerste stuk ren ik naar boven. De auto's razen onder me door. Het hele rechte deel van de brug rijdt ik op mijn board, tot ik bijna bij het aflopende stuk naar

beneden ben. De wind suist langs mijn hoofd, mijn pet blijft net zitten. Ik ga nog harder en spring met board en al omhoog, richting de reling. Met een perfecte boog landt de onderkant van mijn board op de ijzeren stang. Yes! Met mijn bovenlijf buig ik een klein stukje naar voren en maak vaart; harder, steeds harder.

Mijn mond trekt al in een grijns, tot ik plotseling mijn evenwicht verlies. Geen idee waarom dat gebeurt. Wind, of misschien een uitstulping op de reling. Mijn lijf draait, en voor ik iets kan vastgrijpen val ik. Het is hoog, ik weet dondersgoed hoe hoog het is.

Terwijl ik de gillende banden van een remmende auto hoor, schiet er van alles door me heen. Opa, mijn ouders, de grote kop van mijn hond Nero. En dan, in slow motion, zie ik mezelf hangen, met mijn hoofd richting de snelweg. Het board dat eerst neerklapt in de berm. De vallende foto uit mijn zak. En dan mijn voorhoofd dat het asfalt raakt. Daarna is alles zwart.

Elias

De nachten in het ziekenhuis zijn altijd hetzelfde. De verpleegsters lopen hun vaste routes over de gang en

bespreken fluisterend dingen over de andere kinderen van de afdeling of wat ze in hun weekend gaan doen. Ze gaan alle bedden langs, controleren infusen, bloeddrukken en hartslagen en helpen hier en daar kinderen naar het toilet. Meestal word ik een keer of drie wakker. Maar deze nacht is het anders. Iemand tikt op mijn schouder. Het duurt een tijdje voor ik uit mijn slaapstand raak; mijn hoofd start langzamer op dan ik wil. Ik wrijf over mijn klamme voorhoofd. Door mijn wazige blik heen verschijnt het gezicht van zuster Suzanne, vlak bij het mijne.

‘Elias, wakker worden,’ fluistert ze.

‘Wat?’ Mijn stem kraakt.

‘Niet schrikken.’

Als iemand ‘niet schrikken’ zegt, schrik je juist. Zeker als je in het ziekenhuis ligt en het midden in de nacht is. Ik probeer overeind te komen.

‘Blijf maar lekker liggen. Ik kom je iets vertellen.’ Ze houdt even in. ‘Er is een hart voor je.’

Ze glimlacht, maar haar ogen staan anders. Normaal word ik altijd rustig van haar gezicht, waar de zon in lijkt te schijnen, maar nu niet. Het begint te bonken in mijn borstkas. De spiertjes in mijn handen trillen. In het donker spur ik naar de grote klok recht te-

genover mijn bed. Automatisch leg ik mijn rechter wijs- en middelvinger op mijn linkerpols en zoek mijn hartslag, terwijl de secondewijzer voorbijkruipt. Eenentwintig, tweeëntwintig ...

‘Maar ...’ Mijn vraag blijft steken. Ik heb zó lang naar die zin – *Er is een hart voor je* – verlangd. En nu weet ik niet wat ik ermee moet. Voorzichtig kom ik omhoog uit bed, maar ben meteen zo duizelig dat ik achterover zak. Suzanne vangt me op en legt me terug in het kussen.

‘Rustig maar. Het komt goed, we zetten alles op alles. Je ouders komen eraan.’ Ze trekt heel zachtjes mijn twee vingers van mijn pols.

Een hart. Ik krijg een nieuw hart! Eindelijk, na zo lang wachten. Er komt een raar piepend geluid uit mijn keel.

‘Denk aan je oefeningen,’ zegt Suzanne.

Oefeningen. Ik leg mijn handen op mijn buik en adem naar mijn navel. In, uit. In en uit. In en uit, en dat keer honderd, en opnieuw.

De volgende uren is het een drukte van belang. Met bed en al word ik meegenomen naar een aparte kamer. Het is nog pikdonker buiten, en daarom lijkt het wel een geheime missie. Artsen lopen in en uit en er wor-

den allerlei apparaten gebracht om metingen mee te doen. Iedereen is in opperste staat van concentratie. Ik lig hier maar. Met mijn handen onder de dekens tel ik steeds mijn hartslagen opnieuw, maar er is geen houden aan.

Ik had vroeger een tolletje dat perfect op het tafelblad bleef draaien als je het goed deed. Daar kon ik echt uren naar kijken. Maar als je te wild draaide, flipte het, schoot het alle kanten op en viel uiteindelijk van tafel. Nu is mijn hart dat tolletje. Steeds verschijnt het beeld van mezelf op de operatietafel, terwijl ze mijn hart vervangen door een ander. Ik wrijf over mijn blote armen. Iemand anders ligt straks op net zo'n operatietafel als ik. Ik krijg van diegene zijn allerbelangrijkste stukje lijf, zijn batterij, zijn tolletje.

'Elias.' Mama komt binnen en papa volgt haar op de voet. Zijn haar zit plat aan een kant en mama heeft een zwarte zweem van make-uprestjes onder haar ogen. Ze grijpt me voorzichtig vast en papa sluit zijn grote armen om ons allebei heen. Ze ruiken naar dekbed en slaap. Ik moet slikken, maar het helpt niet. Onze gezichten zijn dicht bij elkaar en op een gegeven moment weet ik niet meer welke tranen van wie zijn.

'Eindelijk,' fluistert mama.

‘Zeg dat wel.’ Papa laat zijn warme, grote hand tegen mijn wang rusten.

‘Goemorgen, allemaal.’ Er komt een arts binnen die ik nog niet ken, gevolgd door twee andere dokters.

Zuster Suzanne is nog altijd in de kamer, en glimlacht naar me telkens als ik naar haar kijk.

‘Het spijt me dat ik jullie moet onderbreken, maar we nemen Elias mee naar de operatiekamer,’ zegt de arts.

Als er één ding is wat papa, mama en ik alle drie weten, is dat er weinig tijd is. Alles moet goed gaan, volgens het boekje, dat ik van voor tot achter ken. We kijken elkaar nog één keer aan en denken waarschijnlijk alle drie hetzelfde; als dit maar geen afscheid is. Terwijl mijn bed de kamer uit wordt gereden, grijpt mijn hand steeds strakker om mijn pols.

Boyd

Je wilt niet weten wat ik de afgelopen avond en nacht allemaal heb gezien. Nadat ik viel en alles zwart werd, ben ik nog heel even wakker geweest. In een waas zag ik flitsen van een ambulance en de auto’s op de snelweg stonden allemaal stil. Toen werd het opnieuw donker.

Veel later was ik er ineens weer. Het was zó raar; ik keek naar mezelf vanaf een afstandje, terwijl mijn lijf op een brancard, afgedekt door een laken, door het ziekenhuis werd gereden en naar een operatietafel werd gebracht. Ik was licht in mijn hoofd, en misschien door wat ik zag. Mijn lichaam lag daar, terwijl er een grote groep dokters omheen stond. En ik zweer het je, ze haalden er wat uit. Ik vluchtte kokhalzend weg. Even later kwam er iemand naar buiten met een koelbox in zijn hand. Ik hoorde de artsen overleggen dat 'de uitname' geslaagd was. Gadver, gadverdamme, HELP, dacht ik.

Normaal, als er iets ergs gebeurt waar ik niet meer aan wil denken (zoals de brand in opa's huis), ga ik naar de snackbar op de hoek en bestel een frikadel met zoveel saus dat je op slag al je problemen vergeet. Maar nu zouden zelfs honderd frikadellen me niet kunnen helpen.

Ik weet twee dingen zeker. Eén: ik ben blijkbaar dood. Twee: ik ben een soort spook, want toen ik na de blik op de koelbox wegrende, liep ik recht door een bejaarde vrouw heen. Nou, het was niet eens lopen, meer struikelen. Ik snap er echt niks van. Wat gebeurt er allemaal? Wat gaan ze met mijn hart doen, als ze het eruit hebben gehaald?

Ik ben dood, door mijn eigen stomme schuld. Wie rijdt er ook met een skateboard over de reling van een brug? Ja, jij Boyd. Stomme, domme apekloot. Mafklapper, oelewapper, dat ben je. Met een waas voor mijn ogen loop ik door de ziekenhuisgang heen en weer. Hoe kan dit? Ik ruik, zie en voel alles nog. Maar niemand ziet, voelt en ruikt mij. Waarom eigenlijk? Ik dacht nooit aan dood, of waar je dan heen gaat, maar dit had ik in ieder geval niet verwacht.

Ik wil naar huis. Weg van hier. Ik ren langs de gekleurde lijnen die over de gangvloeren lopen. Onderweg kom ik mensen tegen.

‘Halló!?’ roep ik naar een lange man.

Geen sjoege. Niemand ziet me, tegen wie ik ook schreeuw of aanloop.

Ik loop door naar het restaurant en plof neer op een bankje. Een tijdje staar ik naar alle mensen die langskomen en dan ineens, zonder aankondiging, zie ik mijn ouders en opa. Hun gezichten zijn rood gevlekt en ze lopen gearmd. Mijn keel knijpt langzaam dicht, dus hoest ik hard om het te stoppen. Op de een of andere manier vind ik het doodeng om dicht bij ze te komen. Wat als ze me zien? Of wat juist, als ze me *niet* zien? Ik blijf aan het bankje vastgenageld zitten

als ze vlak langs me lopen en aan een tafeltje bij het restaurant gaan zitten. De afstand tussen ons is net te groot: ik kan niet horen wat ze precies zeggen, maar vang wel de hele tijd woorden op. Mijn ma zegt heel vaak ‘waarom toch’, en dan moet ze weer huilen. Ik krijg er een knoop van in mijn maag. Nog nooit heb ik mijn vader, moeder en opa zien huilen en nu doen ze het alle drie tegelijk. Waarom ben ik ook zo stom? Wie doet er nu zulke gevaarlijke dingen? Ik sta op en ren terug richting de operatiekamer.

Halverwege de gang smak ik ineens achterover. Wat nu weer? Ik zie opnieuw flitsen van mezelf, maar nu ook van een andere jongen. Een bleke, dunne jongen met donkerbruin haar. Hij heeft zijn ogen dicht en ligt op eenzelfde soort tafel als ik, met ook een groen kleed over zich heen. Een paar tellen lijkt het zomaar alsof ik hem ben, en niet Boyd. Ik duw mijn handen in mijn haar en laat me tegen de muur naar beneden zakken.

Elias

Het vertrouwde gepiep van de hartmonitor is als een soort morsecode, die me door de narcose heen bericht-

jes stuurt. *Bliep-bliep-Elias-je-bent-er-nog-bliep*. Mijn lijf weegt wel duizend kilo, nog even en ik zak dwars door het bed, door de aarde heen. Met veel moeite knipper ik met mijn ogen.

‘Elias,’ fluistert iemand. Het is mama, haar slanke vingers geven poezenaaitjes over mijn hand.

‘De operatie is goed gegaan,’ fluistert papa in mijn andere oor.

Hun stemmen komen een beetje wazig binnen. Ik wil wat zeggen, maar het lukt niet, er zit een beademingsbuis in mijn keel.

‘Rustig maar,’ zegt mama.

‘Vanaf nu ... beter jongen,’ hoor ik papa in flarden zeggen.

Ik knik, waarschijnlijk onzichtbaar. Links van me staan de infusen en de grote monitor met daarop de piepjes van mijn hart. Mijn nieuwe hart. Ik probeer diep adem te halen, maar het lukt niet vanwege de buis. Met mijn vingers grijp ik in het laken en probeer stil te blijven liggen.

‘Rustig maar,’ herhaalt mama.

Ik kijk omhoog en tel de stipjes op de witte plafondplaten. Tien, elf, twaalf ... Langzaam ontspannen mijn handen en de druk op mijn borst wordt minder. Met

mijn ogen dicht probeer ik naar mijn hart te luisteren. Ik voel vooral de narcose, die als een mist door mijn lijf trekt en een doof gevoel achterlaat. Is het anders nu? Het voelt ... nieuw. Aanwezig, alsof de resetknop is ingedrukt. Het bonst zo hard dat zelfs mijn dekbed trilt. Ik denk aan alles en tegelijkertijd aan niets.

‘Goeiemiddag, familie Huizinga.’

De kalme stem herken ik.

‘Dag dokter Pilas,’ zeggen mijn ouders tegelijk.

‘Ik heb je ouders net al gesproken Elias. Het is allemaal uitstekend gegaan. Je moet nu herstellen, maar als alles goed gaat, ziet je leven er straks een stuk rooskleuriger uit.’ Hij klopt zachtjes met zijn hand op mijn onderbeen. ‘Ik ga je wat dingen vragen.’

Heel voorzichtig knik ik. De buis in mijn keel voelt naar, iets mechanisch bepaalt hoe ik moet ademen.

‘Kun je in mijn hand knijpen?’ vraagt de dokter.

Ik knijp.

‘Je tenen wiebelen?’

Ik doe wat hij vraagt.

‘Goed. Dat ging prima. Probeer nu maar wat te slapen.’

Mijn hoofd is een grote brij. Het enige dat heel duidelijk is, is het regelmatige *bliiep-bliiep-bliiep* van de moni-

tor. Ik zak in slaap, met een glimlach op mijn gezicht. Ik ben er nog.

Boyd

Toen ik daarnet die flitsen zag, wist ik op de een of andere manier precies waar die jongen was, alsof ik door *zijn* ogen keek. Hij werd de operatiekamer uit gereden, terwijl iemand mijn lege koelbox meenam. Toen ging het bed de lift in, de gang door. Ik zag zijn gezicht, dat net zo bleek was als de lakens waar hij onder lag. Ik besloot dezelfde route te lopen als de flitsen in mijn hoofd lieten zien. De zusters reden hem een witte kamer binnen en parkeerden het bed tegen de achterwand. Ik liep steeds sneller door de gangen, totdat iets me ineens deed stilstaan.

Hier is het. Door het kleine raampje kijk ik naar binnen. De jongen slaapt, met zijn armen stijf naast zijn lijf. Naast hem zitten een man en een vrouw, vast zijn ouders. Ze aaien de hele tijd over zijn hoofd. Als ik daar had gelegen, had ik ze allang een lel gegeven. Aaien is toch bloedirritant? Af en toe lopen er dokters in en uit, maar niemand ziet mij staan. Kon ik maar

terug, mijn bos in, mijn huis in, naar opa, mijn ouders en Nero. Maar misschien willen ze me wel nooit meer zien, als ze er ooit achterkomen wat ik gedaan heb. Ik loop weer terug de gang op, maar kom niet verder. Mijn benen haperen, alsof ik tegen een muur van onzichtbaar rubber aanloop. Ik blijf dus maar bij het raam zitten, als een zombie met pauze.

De jongen slaapt een eeuwigheid, terwijl het hele circus om hem heen doorgaat. Verpleegsters, dokters, snoeren, kastjes, niks stoort hem. Lekker dan. 'Je gaat het wel doen hoor, anders is dit allemaal voor niks,' roep ik. Ik ijsbeer heen en weer door de gang. Er komt een verpleegster naar buiten, die naar zweet stinkt. Dan was het vast ingewikkeld wat ze gedaan hebben. Om het zweet van de verpleegster te verdringen denk ik aan lekkere geuren. Benzine, of diesel. De vacht van Nero als hij in het gras heeft gerold. Kampvuur in het zand. Dan ineens zie ik het brandende huis van opa voor me. Het jasje dat ik daar heb laten liggen bij de schuur, waarvan ik nog steeds niet zeker weet of iemand dat gevonden heeft. En vlak daarna de foto die in mijn broek zat. Ik voel in mijn zak. Weg. Natuurlijk is-ie weg! Ik sta op en ren de deur uit. In de gang ga ik hard onderuit, de rubbermuur houdt me tegen. Ik zit hier gevangen!